

tehnyt Barks sai kuitenkin suoran kontaktin lukijoihinsa 18 vuoden työn jälkeen. Positiivinen lukijapalaute antoi Barksille uutta intoa ja se näkyi muun muassa nuoruudenlähteestä kerrotussa *Tosi kuin vesi* -tarinassa.

Lähdejulkaisu

Vaikka Carl Barksin kootut on kaupallisin perustein julkaistu kirjasarja, niin fanien ja keräilijöiden vaatimukset ja omasta aloitteestaan tekemät pikkutarikat selvitykset sarjakuvien julkaisuvaiheista ovat pakottaneet kustantajankin paneutumaan

asiaan tosissaan. Kolmen julkaisutun osan perusteella kirjasarjan voi hyvällä omallatunnolla sanoa täyttävän tieteellisen lähdejulkaisun vaatimukset.

Suomessakin on akateemisissa piireissä oltu 1990-luvulta lähtien entistä kiinnostuneempia sarjakuvasta. Kirjallisista tuotoksista mainittakoon esimerkiksi Juha Herkmanin *Sarjakuvan mieli ja kieli* (1998). On oletettavaa, että Anikka-aiheisten progradujen tuotanto kasvaa Barksin koottujen kaikkien osien ilmestyttyä, eli joulukuun 2009 jälkeen. Anikkalinnan ja nyky-Suo-

men väliltä saattaisi löytyä yllättäviäkin yhteyksiä.

Ensi sijassa Carl Barksin kootut kuitenkin täyttävät monen keräilijän toiveen saada ”täydellinen” kokoelma. Monien lehtien ja julkaisujen hinnat ovat nousseet pilviin. Mutta innokasta barksista on vaikea tyydyttää: netin keskustelupalstojen perusteella uututta on tutkittu suurennuslasein ja pienimmätkin vajavaisuudet on julkihuudettu. Tällaiset yhtä aikaa vihaa ja rakkautta sisältävät kommentit osoittavat, miten tärkeä Anikkalinnakosmoksesta on meille tullut.

Hämmentynyt tutkija vai hämmentävä *Nuorisotutkimus*?

MIKKO SALASUO

Vesa Puuronen kehottaa kirjasaan suhtautumaan kriittisesti nuorisotutkimusten tuottamiin diskursseihin. Puuronen on laajentanut vuonna 1997 ilmestynyttä teostaan *Johdatus nuorisotutkimukseen* luoden oman deskriptiivisen tulkinnan siitä, mitä on nuorisotutkimus. Laajennukset päivitettyyn teokseen käsittävät lähinnä joidenkin Suomessa viime vuosina ilmestyneiden nuorisoa koskevien tutkimusten esittelyä, analysointia ja kritiikkiä. Käsittelytavan muutosta voi vain arvailla, mutta edeltäjästään poiketen tämä teos ei enää tunnu minun tai meidän nuorisotutkimukseltamme, vaan Vesa Puuronen nuorisotutkimukselta, hänen diskurssiltaan.

Olen itse vasta hiljattain kir-

mannut nuorisotutkimuksen kentälle. Tutkimussuuntien kenttäjaot ovat kuitenkin veteen piirrettyjä viivoja, ja ilokseni Puuronen huomioi aiemat nuorten ja nuorten aikuisten huumeiden käyttöä käsittelevät tutkimukseni nuorisotutkimukseksi. Olenko kuitenkin vielä liian vihreä arvioimaan tietyn tutkimussuuntauksen konkarin kattavaa teosta? Arvelen tämän kirjoituksen olevan yhtä lailla pohdintaa Puuronen teoksen tiimoilta kuin oman nuorisotutkimuksellisen positioni määrittelyä. Metodi on kuitenkin väistämätön, sillä Puuronen kirjan nimi, *Nuorisotutkimus*, antaa vaikutelman kokonaisvaltaisesta tutkimussuuntauksen luotauksesta.

Vesa Puuronen
Nuorisotutkimus
Tampere: Vastapaino,
2006
312 s.

Minulle tuttuun päihdetutkimukseen verrattuna suomalaisen nuorisotutkimuksen institutionalisoituminen on vasta murosissä, vaikka nuoriin liittyvää tutkimusta on tehty läpi ihmistieteiden historian. Puuronen mukaan nuorisotutkimuksen institutionalisoituminen vuonna 1999 perustettuun Nuorisotutkimusverkostoon on pahasta. Olen näkevinäni teoksen sanankäänteissä luonnollisia murosikään kuuluvia kasvukipuja.

Niistä selkeimmin näyttäytyy rajaamisen ongelma: mikä on nuorisotutkimusta ja kuka sitä tekee? Puuronen toki rajaa luotausalueekseen ”erityisesti nuorisososio­logian paradigmaattisen kehityksen”, mutta edelleen tehtävä on haastava, ellei mahdoton. Se on kuitenkin tarpeellinen, jotta keskustelua tutkimussuuntauksen määrittelyistä ja rajoista syntyy. Päihdetutkimus ankkuroituu helpommin tutkimuskohteeseensa päih­teisiin ja niitä sivuaviin teemoihin, mutta voidaanko konstruoida eheä pinta kaikesta nuoria ja heidän elämänalueitaan käsittelevästä tutkimuksesta? Puuroselle nuorisotutkimus tarkoittaa pääosin tutkimussuunnan nimissä tehtyä yhteiskuntatieteellistä tutki­musta. Sen sijaan Tommi Hoikka­kala määrittelee (2006) nuorisotutkimuksen näin:

”Nuorisotutkimus tarkoittaa monitieteistä nuoriin kohdistuvaa eri tutkimussuuntauksen muodostamaa kokonaisuutta. Problematiikka on humanistis­yhteiskuntatieteellinen unoh­tamatta liikunta- ja terveystie­teen sekä kansanterveystieteen eri otteita. Tavanomaisesti nuorisotutkimus asettuu perinteisten yliopistollisten tieteenalojen kuten sosiologian, polito­logian, kasvatustieteen, histo­rian, psykologian, antropologi­an, kielitieteen, sosiaalipedago­giikan ja kriminologian yhtey­teen, tai hiljan kehkeytyneiden uusien alojen, kuten kulttuurin­ tutkimuksen, gender-tutkimuk­sen, kulutustutkimuksen, moni­kulttuurisuuden ja etnisten suh­teiden tutkimuksen, mediatut­kimuksen, kriittisen pedagogi­kan, kansalaistoiminnan tutki­muksen (citizenship studies) ja evaluaatiotutkimuksen puittei­siin.”

Käsissäni on siis heti kaksi toisistaan poikkeavaa tulkinta­kehystä. Itselleni, useiden tut­kimussuuntauksen rajapinnoilla surffaajana, Hoikkalan luonneh­dinta tuntuu järkeenkäyvältä. Laaja-alaisempaan lähestymis­tapaan merkkejä löytyy myös Puurosen kietaisuista muun muassa huumetutkimuksen ja krimi­nologian suunnalta. Ehkä eri tutkimussuuntien ronskimpi rajapintojen rikkominen olisi ollut tervetullutta myös käsiteltä­vän teoksen kohdalla. Nyt opi­kirjaksi suunnattu teos rajau­tuu pääosin nimellisesti nuoriso­ tutkimukseksi määritellyn tutki­ mustyön piiriin. Kapeammassa tulkintakehyksessä Puuronen onnistuu kuitenkin mukavas­ ti, vaikkakin hieman valikoivas­ ti, kartoittamaan nuorisotutki­ muksen suuria kaaria. Erityi­ sen ansiokkaita ovat kirjan nel­ jä ensimmäistä lukua, jotka vuo­ den 1997 version tapaan luovat tomeran johdattelun nuoruuden historiaan, psykologisiin näkökulmiin, tutkimussuun­ nan klassikoihin ja alakulttuu­ ritutkimuksen vaiheisiin. Myös loput viisi lukua ovat alaan pe­ rehtyneelle mainioita kokoo­ mia, mutta kun kirjassa edetään pitemmälle, suomalaisen tutki­ muksen valikoituvuus alkaa pu­ kata lukijalle hikeä pintaan.

Puuronen antaa paljon pai­ noa monikulttuurisuuden tut­ kimukselle mainiten sen olevan jopa tärkein uusi juonne nuoriso­ tutkimuksen kentällä. Ai­ hepiiriä väheksymättä tulkinta vaikuttaa mahtipontiselta. Mer­ kittävää nuoria käsittelevää tut­ kimusta on Suomessa kymme­ nen viime vuoden aikana teh­ ty myös elämäntutkimukseen, Inter­ netin käyttöön, uuteen poliitti­ suuteen, koulutukseen, päihtei­ den käyttöön, terveyteen, nuo­

risotyöhön ja moneen muuhun aihepiiriin liittyen.

Puurosen luotaukset viime­ aikaisiin suomalaisiin nuoriso­ tutkimuksiin ovat myös herät­ täneet närrää joidenkin tutkijoi­ den piirissä. En halua nimetä henkilöitä tai purnauksen aiheita, mutta asetun itse Puurosen kriittisen lähestymistavan kan­ nattajaksi useammastakin syys­ tä. Hän ottelee akateemisen tra­ dition näkökulmasta silkkihan­ sikkaat kädessä. Puuronen esit­ tää nostavansa esille *keskeisiä* nuoria käsitteleviä tutkimuksia, mikä itsessään mukaan päässeil­ le nuoremmille tutkijoille lie­ nee, lievistä kritiikistä huoli­ matta, enemmänkin uraa nosta­ va kuin laskeva elementti. Puu­ rosen kriittiset huomiot esimer­ kiksi suomalaisesta tyttötutki­ muksesta ovat mielestäni asial­ lisesti perusteltuja ja dokumen­ toituja. Ne ovat tutkimuksellisia puheenvuoroja, joita ei voi arvostella perusteettomina vaan pikemminkin haasteena kilpai­ leville tulkinnoille. Yhteiskun­ tatieteissä tarvitaan avointa kes­ kustelua ja valmiutta sekä ottaa että antaa pieniä läimäyksiä poskelle.

Painotuksista ja eri teema-alueiden luotauksen valikoivuudesta huolimatta, tai ehkä juuri niistä johtuen, Puurosen kirja tuo yhden kiinnostavan nuorisotut­ kimsellisen horisontin mukaan keskusteluun. Perusopiskelijoi­ den oppikirjaksi valitsisin itse mieluummin vuoden 1997 ver­ sion, sillä uudemmassa painok­ sessa kirjoittajan oma diskurs­ si painottuu selvemmin, eiväk­ kä kaikki painotukset ole irrallaan tekijän omista tutkimuspo­ liittisista intresseistä ja ristiaal­ lokoista. Oppikirjoissa kuva saa mieluummin olla hieman sumea kuin kallellaan.

Oman dilemman muodostavat jo aiemmin mainittu Puurosen huoli suomalaisen nuorisotutkimuksen institutionalisoinnista ja hänen tulkintansa sen mustavalkoisesta asetelmasta. Puurosen tulkinnan mukaan nuorisotutkijoiden tulisi olla uskottavuutensa säilyttääkseen itsenäisiä suhteissa poliittisiin päätöksentekijöihin ja rahoittajiin. Puuronen viittaa itsenäisyyden puutteella erityisesti Nuorisotutkimusverkostoon, joka on riippuvainen opetusministeriön rahoituksesta. Esitettyä vaa-detta ja syyttävää sormea en voi kuin ällistellä. Jos mikä tahansa tutkimusala olisi itsenäinen suhteissa politiikkaan ja päätöksentekoon, ei Suomessa tehtäisi lainkaan tutkimusta. Yksityisten säätiöiden rahoilla jokunen ihmisriepu saattaisi elellä muutama vuoden köyhyysrajan tuntumassa, mutta tutkimuksen tasoa se ei varmasti nostaisi. Tämän Puuronen varmasti itsekin varsin hyvin tietää.

Myös itsenäisyyden ja institutionaalistumisen näkeminen toistensa vastakohtina tuntuu kapeakatseiselta. Oman kaksivuotisen työperiodini aikana olen päinvastoin kovasti viehätynyt siitä resonanssipintojen monimuotoisuudesta, jota Nuorisotutkimusverkosto edistää. Skaala ei suinkaan rajaudu vain poliittista päätöksentekoa tuke-

vaan tutkimukseen, vaan ennen kaikkea vapaaseen akateemiseen ajatteluun, kansalaiskeskustelun virittämiseen (esim. Hoikkala & Salasuo 2006; Salasuo 2006), nopeaan yhteiskunnallisiin ilmiöihin reagointiin, kriittiseen reflektointiin ja erittäin avoimeen tutkimuspolitiikkaan. Itse aiemmin apurahatutkijana toimineena koen päinvastoin tutkijan vapauteni pikemminkin lisääntyneen pääkaupunkiseudun nuorisotoimen tutkijana sekä lukuisissa Nuorisotutkimusverkostossa toteuttamissani viritelmissä.

Institutionalisoituminen on suhteellisen nuorelle tutkimusalueelle pikemminkin ehto kuin taakka. Sen ehtona ovat kuitenkin jatkuva refleksiivisyys ja kumppanuudet muiden alan toimijoiden kanssa. Ehkä verkostoitumista kuvastaa se, että minä itse, yksittäisenä tutkijana, teen tällä hetkellä tutkimusyhteistyötä ensisijaisesti Helsingin, Espoon ja Vantaan nuorisotoimen, Helsingin kaupungin tietokeskuksen ja Humanistisen ammattikorkeakoulun kanssa, mutta samalla myös Stakesin, Kansanterveyslaitoksen, Helsingin yliopiston ja Immaterialitehtaan tutkijoiden kanssa. Verkostoituminen, monitieteellisyys ja kumppanuudet ovat itselleni luonteva työskentelytapa, mutta niihin myös tutkimusjohtaja Hoikkala laumaan-

sa jatkuvasti ohjaa. Tämänkaltaisen avoin ja holistinen struktuuri on välttämätöntä nuorisotutkimuksen kehitykselle, ja erityisen pitkäikäistä, kun taustalla on vakaana rahoituspohjana omaava instituutio.

Vesa Puurosen *Nuorisotutkimus* on mainio kirja. Sen sijaan opetukselliseen tarkoitukseen, johon teoksen takakansi sitä erityisesti suosittaa, en sitä itse sellaisenaan ilman harkintaa valitsisi. Jotta teen oikeutta Puurosen tutkimustyölle, opetuskäytössä uudemman version sijaan toimii erinomaisesti aiempi painos vuodelta 1997. Jokainen tutkija luo omia diskurssejaan, jotka kantavat erilaisia merkityksiä. Tutkimuksissa nämä merkitykset kilpailevat usein keskenään hegemoniasta. Puurosen *Nuorisotutkimus* rakentuu valikoivuudessaan diskursseista, jotka ovat erittäin merkittäviä, mutta niiden ympärille ei nuorisotutkimuksen hegemonian soisi rakentuvan. Tutkimus on usein kuin trapetsitaiteilua, tasapainottelua sanoilla, lauseilla ja niiden oikealla asettelulla. On harmi, että näin hyvä kirja kappaa kaiken kattavalla otsikolla ja diskurssiivisella hegemoniapyrkimyksellä itse itsensä. Vai onko kyseessä oma nuorisotutkimuksen diskurssiivinen illuusio?

KIRJALLISUUS

HOIKKALA, TOMMI: Blogi 7.11.2006. Luettavissa osoitteessa www.kommentti.fi

HOIKKALA, TOMMI & SALASUO, MIKKO (toim.): Prekaariuuska? Portfoliopolvi, perustulo ja kansalaistoiminta. Nuorisotutkimusseura/Nuorisotutkimus-

verkosto, verkkojulkaisusarja 2006. Luettavissa <http://www.nuorisotutkimusseura.fi/prekaariuuska.pdf>

PUURONEN, VESA: Johdatus nuorisotutkimukseen. Tampere: Vas-tapaino/Nuorisotutkimusseura, 1997

SALASUO, MIKKO (toim.): Smash

ASEM. Kansalaistarkkailu metodina ja pohdiskelun pontimena. Nuorisotutkimusseura/Nuorisotutkimusverkosto, verkkojulkaisusarja 2006. Luettavissa <http://www.nuorisotutkimusseura.fi/smashsem.pdf>